

**ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและ
ข้อผลของกลุ่มเกษตรกรลำไยแปลงใหญ่ ในอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง**

**Factors Affecting the Adoption of Quality Longan Production
Technology with Pruning and Cut Fruit Bunches by the Farmers of
the Longan Collaborative Farming Group in Wang Nuea District,
Lampang Province**

**วงศ์ลักษณ์ วงศ์ศิริ^{1*}, วรทัศน์ อินทรคัมภร¹, สุรพล เศรษฐบุตร¹
และเสาวลักษณ์ แยมหมื่นอาจ²**

**Wongluck Wongsiri^{1*}, Wallratat Intaruccomporn¹, Suraphol Sreshthaputra¹
and Saowaluck Yammuen-Art²**

¹ สาขาส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาชนบท ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ Division of Agricultural Extension and Rural Development, Department of Agricultural Economy and Development, Faculty of Agriculture, Chiang Mai University

² สาขาวิชาสัตวศาสตร์ ภาควิชาสัตวศาสตร์และสัตว์น้ำ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

² Division of Animal Science, Department of Animal and Aquatic Science, Faculty of Agriculture, Chiang Mai University

* Corresponding author: tusja_aoyja@hotmail.com

บทคัดย่อ : การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและข้อผลของกลุ่มเกษตรกรลำไยแปลงใหญ่ และเพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะในการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและข้อผลของกลุ่มเกษตรกรลำไยแปลงใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ เกษตรกรกลุ่มลำไยแปลงใหญ่ ในอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง จำนวน 100 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าทางสถิติแบบถดถอยพหุ ผลการศึกษาพบว่า รายได้จากลำไย พื้นที่ปลูกลำไย และการได้รับรู้ข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพ ด้วยการตัดแต่งกิ่งและข้อผลของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ (Multiple Coefficient Of Determination, R²) ร้อยละ 38.30 (R² = 0.383) เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการขาดแคลนแรงงานในการตัดแต่งกิ่งและข้อผล การขาดแคลนแหล่งน้ำ และค่าใช้จ่ายสูงในการตัดแต่งกิ่งและข้อผล ข้อเสนอแนะในการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและข้อผล คือ ควรมีการฝึกอบรมเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการศึกษาดูงาน การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร หรือเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพ รวมทั้งการเข้าติดตามเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : การยอมรับ; การผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและข้อผล; ลำไยแปลงใหญ่

ABSTRACT: The objectives of this study were to determine the factors affecting the adoption of quality longan production technology by pruning and thinning of flowers and fruits within the longan collaborative farming group. Also to find the limitations and recommend appropriate pruning and thinning for quality longan production among 100 farmers in the Wang Nuea District, Lampang Province. For statistical data analysis, percent mean, maximum, and minimum standard deviation and multiple regression analysis were used. Results showed that there is a relationship between the adoption of quality longan production technology by pruning and thinning with income, planting area of longan and information received by farmers. The result was statistically significant at the level 0.05 with multiple coefficient of determination (R²) of 38.30 % (R² = 0.383). The limitations for most farmers were a shortage of labor, lack of water resources, and higher cost for pruning and thinning of flowers and fruits. This study suggested that farmers should be continuously trained and attend the study tour. Quality longan

production technology information should be updated and published. It also suggested that an agriculture extension officer should regularly visit and offer recommendations to farmers.

Keywords: acceptance; production of quality longan by pruning and bunches; longan collaborative farm

บทนำ

ลำไยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย มีพื้นที่ปลูกในหลาย ๆ ภูมิภาคทั้งในเขตภาคเหนือ ภาคตะวันออก และบางส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลำไยนอกจากเป็นผลไม้ที่รับประทานผลสดแล้ว ยังสามารถนำไปผ่านกระบวนการแปรรูปผลผลิตได้หลายแบบ ซึ่งถือว่าเป็นจุดแข็ง และข้อได้เปรียบเมื่อเทียบกับไม้ผลชนิดอื่น ลำไยจึงทำให้เกิดการสร้างงาน และการขยายฐานอุตสาหกรรมการแปรรูป จากสถิติการค้าสินค้าเกษตรไทยกับต่างประเทศ ปี 2559 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รายงานว่า ไทยสามารถผลิตลำไย เพื่อการส่งออก ปริมาณรวม 552,465 ตัน คิดเป็นมูลค่า 20,721,650,000 บาท ในด้านคุณภาพนั้นพันธุ์ลำไยของไทยเป็นที่ยอมรับว่ามีคุณภาพดี แต่ผลผลิตของเกษตรกรไทยโดยรวม ถือว่ามีคุณภาพต่ำ ผลมีขนาดเล็ก ไม่สม่ำเสมอ กล่าวคือ มีเกรด AA ไม่ถึง 30 % โดยเฉพาะคุณภาพลำไยในภาคเหนือ ถือว่ามีคุณภาพต่ำกว่า เมื่อเทียบกับผู้ผลิตในภาคกลางและภาคตะวันออก สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง เนื่องมาจากเกษตรกรผู้ผลิตส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ยึดติดกับการผลิตแบบเดิม ขาดความเข้าใจในการจัดการสวนที่ดี (การุณย์, 2560)

สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปางได้รับนโยบายให้ดำเนินการโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในงบประมาณ พ.ศ.2559 จึงได้มีการจัดทำโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ลำไยขึ้น โดยใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและช่อผล มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 133 ราย พื้นที่ 843.75 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 5 ตำบล ซึ่งเป็นแปลงใหญ่ลำไยแปลงแรก และแปลงเดียวในจังหวัดลำปาง (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560) โดยส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการตัดแต่งกิ่ง เพื่อควบคุมทรงพุ่ม การตัดแต่งช่อผลเพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิต การใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้ผลดีมีประสิทธิภาพ ลดปริมาณไม้ค้ำ และสามารถลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกร ซึ่งตลอดระยะเวลาของโครงการ พบว่าได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรในกลุ่มเป็นอย่างดี ทั้งทางด้านการรวมกลุ่ม การปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิต ส่งผลให้ผลผลิตลำไยในปี 2560 ของอำเภอวังเหนือมีค่าเฉลี่ยที่ 478 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของจังหวัดลำปางที่มีค่าเฉลี่ย 298 กิโลกรัมต่อไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2560) นอกจากปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้นยังพบว่ามีผลผลิตคุณภาพเกรด AA ถึง 70 % ของผลผลิตรวม (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560)

ดังนั้น การวิจัยศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและช่อผลของกลุ่มเกษตรกรลำไยแปลงใหญ่ ในอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง จะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงฐานความคิดที่จะนำไปสู่การมีทัศนคติเชิงบวกหรือเชิงลบต่อโครงการฯ ดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนา ส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพให้เกิดประสิทธิภาพในการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านการผลิตลำไยคุณภาพของเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงต่อไป

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม - กันยายน พ.ศ. 2563 กลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มลำไยแปลงใหญ่ ในอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ครอบคลุมพื้นที่ 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลวังซ้าย ตำบลร่องเคาะ ตำบลวังเหนือ ตำบลทุ่งฮั่ว และตำบลวังใต้ รวมจำนวนทั้งสิ้น 100 ราย ซึ่งได้มาจากวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (สิน, 2554) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคม ตอนที่ 2 ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและช่อผลของกลุ่มเกษตรกร โดยใช้หลักเกณฑ์การให้คะแนนด้านความรู้ คือ คำถามด้านบวก ข้อที่ตอบถูก = 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด = 0 คะแนน คำถามด้านลบ ข้อที่ตอบถูก = 0 คะแนน ข้อที่ตอบผิด = 1 คะแนน ตอนที่ 3 การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและช่อผลของกลุ่มเกษตรกร ทำการแบ่งระดับของการยอมรับออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจหรือไม่มีความคิดเห็น ไม่เห็นด้วย ไม่เห็น

ด้วยอย่างยิ่ง ตอนที่ 4 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและข้อผลของกลุ่มเกษตรกร หากเกษตรกรตอบว่าปฏิบัติ = 1 คะแนน และถ้าไม่ปฏิบัติ = 0 คะแนน (วิเชียร, 2538) และตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและข้อผลของกลุ่มเกษตรกร ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอ้างอิง คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพ ด้วยการตัดแต่งกิ่งและข้อผลของกลุ่มเกษตรกร ลำไยแปลงใหญ่ ในอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง) และนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาหาแนวทางในการวางแผนการพัฒนา ส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพ

ผลการศึกษา

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและข้อผลของกลุ่มเกษตรกรลำไยแปลงใหญ่ ในอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ข้อมูลด้านปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคมของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีอายุ เฉลี่ย 59.92 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา มีประสบการณ์การผลิตลำไย ช่วงระหว่าง 11 – 15 ปี มีแรงงานในครัวเรือน 2 คน มีการจ้างแรงงานเพื่อการเกษตร ลักษณะการจ้างแบบรายวัน มีรายได้ครัวเรือนในปี 2561 เฉลี่ย 114,590 บาท เกษตรกรมีรายได้จากการขายผลผลิตลำไย เฉลี่ย 20,977 บาท มีพื้นที่ปลูกทั้งหมดให้ผลผลิตและยังไม่ให้ผลผลิต เฉลี่ย 6.42 ไร่ ทั้งนี้ ในปี 2561 สถานการณ์การผลิตอยู่ในช่วงภาวะแล้ง เป็นผลกระทบให้ได้ผลผลิตน้อย เกษตรกรทั้งหมดได้รับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตร/อบต./เทศบาล ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตลำไยคุณภาพ เฉลี่ยอยู่ที่ 5 ครั้ง ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรทั่วไป เกษตรกรทั้งหมดมีการติดต่อเจ้าหน้าที่ที่ส่งเสริมเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพ เฉลี่ยอยู่ที่ 5 ครั้ง

Table 1 Results of basic characteristics of individual farmers, economy and some society

Variables	Mean	Standards deviation
1. Age. (year)	59.92	7.902
2. Education level. (year)	1.58	1.499
3. Experience in longan production. (year)	9.90	4.618
4. Number of labors in household. (number)	2.42	1.016
5. Number of labors in agriculture	0.70	0.461
6. Household income. (bath/year)	114,590.00	70,254.097
7. Longan production income (bath/year)	20,977.00	23,840.356
8. Longan growing area (rai)	6.42	5.011
9. Received information (time)	2.67	1.016
10. Training (time/year)	5.50	2.027
11. Social position. (none)	2.98	0.317
12. Contact with officer. (time/year)	5.41	1.975
13. Farmer's knowledge of production technology of quality longan by pruning and bunches (level)	9.67	0.570
14. Farmer's adoption of production technology of quality longan by pruning and bunches (level)	8.64	1.432

ด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและช่อผลของเกษตรกรส่วนใหญ่ มีความรู้ในระดับมาก และมีการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและช่อผล อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพ ด้วยการตัดแต่งกิ่งและช่อผลของเกษตรกร จากการนำตัวแปรอิสระทั้ง 14 ตัวแปร มาวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์แบบถดถอยพหุแบบขั้นตอน ซึ่งปรากฏว่าได้ค่า $F = 3.762$; $Sig. = 0.000^a$ หมายความว่า มีตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ (Multiple Coefficient Of Determination, R^2) ปรากฏว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.383 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปร (การเปลี่ยนแปลง) ของตัวแปรตาม ได้ร้อยละ 38.30 และในบรรดาตัวแปรอิสระทั้ง 14 ตัวแปร มีตัวแปรอิสระจำนวน 3 ตัวแปร ที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือต่ำกว่า ได้แก่ รายได้จากลำไย พื้นที่ปลูกลำไย และการได้รับรู้ข่าวสาร โดยตัวแปรดังกล่าวมีผลเชิงบวก (Table 2)

Table 2 Stepwise Multiple Regression of factors influencing to adoption of quality longan production technology with pruning and cut fruit bunches by the farmers of the longan collaborative farming group in Wang Nuea district, Lampang province

Variables Correlation	B	t	Sig.
Longan production income (bath)	.306	2.095	.039*
Longan growing area (rai)	.257	2.088	.040*
Received information (time)	.220	2.024	.046*
$R^2 = 0.383$ SEE = 1.214 F =3.762 Sig of F = 0.000 ^a			

** Significant at 0.05

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและช่อผลของกลุ่มเกษตรกรลำไยแปลงใหญ่ ในอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและช่อผลของเกษตรกร คือการขาดแคลนแรงงานในการตัดแต่งกิ่งและช่อผล การขาดแคลนแหล่งน้ำ และค่าใช้จ่ายสูงในการตัดแต่งกิ่งและช่อผล

เกษตรกรได้แสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการจัดฝึกอบรมเกษตรกรอย่างต่อเนื่องให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพ ด้วยการตัดแต่งกิ่งและช่อผล เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ความชำนาญให้กับเกษตรกร อันจะเป็นการลดระยะเวลา และจำนวนการใช้แรงงานในการตัดแต่งกิ่งและช่อผล รวมถึงสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มในการแลกเปลี่ยนแรงงาน เพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านการจ้างแรงงาน ทั้งนี้ควรมีการจัดศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จสู่เกษตรกรรายอื่น ๆ ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร หรือเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพ รวมทั้งเทคโนโลยีด้านการเกษตรอื่น ๆ ผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางการเกษตรที่เหมาะสม และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการเข้าติดตามเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงผลที่ได้รับในการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและช่อผล เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในพื้นที่แปลงปลูกของตนเอง ในส่วนของการขาดแคลนแหล่งน้ำ ภาครัฐควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการขุดสระ บ่อน้ำบาดาล หรือแหล่งน้ำสำรอง รวมถึงจัดทำระบบชลประทานขนาดเล็กในพื้นที่ เพื่อช่วยลดปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำในฤดูแล้ง

วิจารณ์และสรุป

จากผลการศึกษา พบว่า รายได้จากลำไย พื้นที่ปลูกลำไย และการได้รับรู้ข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพ ด้วยการตัดแต่งกิ่งและช่อผลของเกษตรกร สามารถอธิบายความสัมพันธ์ (เชิงบวก) ของตัว

แปรได้ว่า 1) เกษตรกรที่มีรายได้จากลำไยมากมีการปฏิบัติ ใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและซ่อมผลมากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้จากลำไยน้อย อาจเป็นเพราะการผลิตลำไยด้วยการตัดแต่งกิ่งและซ่อมผล สามารถควบคุมขนาดความสูงและทรงพุ่มลำไยได้ตามความต้องการ เกิดความสะดวกต่อการใช้สารป้องกันและกำจัดโรค - แมลงศัตรูพืช ทำให้เก็บเกี่ยวผลผลิตได้ง่าย และช่วยลดค่าใช้จ่ายในเรื่องไม้ค้ำยันกิ่งเป็นการลดต้นทุนการผลิต ทั้งยังช่วยเพิ่มผลผลิตคุณภาพ (เกรด AA) ทำให้ขายผลผลิตได้ราคาสูง ซึ่งสอดคล้องกับ จอมพล (2560) ได้ศึกษา เรื่อง ความรู้ และการปฏิบัติในการปรับปรุงดินของเกษตรกร ในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า เกษตรกรที่มีรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนมากมีการปฏิบัติในการปรับปรุงบำรุงดินมากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนน้อย อาจเป็นเพราะว่าการมีรายได้ในครัวเรือนมากจะสามารถใช้เป็นเงินทุนในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและจ้างแรงงานมาช่วยในการการปฏิบัติในด้านการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อปรับปรุงดินของตนเอง 2) เกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกลำไยน้อย มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและซ่อมผลมากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกลำไยมาก อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกลำไยมากต้องใช้แรงงานในการจัดการแปลง และการดูแลรักษา มากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกลำไยน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิณี (2558) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการปลูกลำไยของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ทางการเกษตรน้อยสามารถดูแลลำไยได้ทั่วถึงจึงช่วยให้โอกาสที่เกษตรกรจะปลูกลำไยมีเพิ่มมากขึ้น และ 3) เกษตรกรที่ได้รับรู้ข่าวสารเป็นประจำ มีใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและซ่อมผลมากกว่าเกษตรกรที่ได้รับข่าวสารน้อย อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่ได้รับรู้ข่าวสารด้านการใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพ ด้วยการตัดแต่งกิ่งและซ่อมผล จะมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ดีกว่าเกษตรกรที่ได้รับรู้ข่าวสารน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ พงศ์ศาสตร์ (2561) ได้ศึกษา เรื่อง ความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชมากขึ้นเพียงใดจะมีแนวโน้มในการปฏิบัติได้ถูกต้องมากกว่าเกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารในปริมาณที่น้อยกว่า

การศึกษานี้ได้แสดงให้เห็นว่าการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและซ่อมผล ทำให้พบประเด็นที่สามารถสนับสนุนการวางแผนการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ ควรเพิ่มการให้ข้อมูลแก่เกษตรกรที่มีรายได้จากลำไยน้อย หรือมีพื้นที่ปลูกลำไยมาก ได้เห็นความแตกต่างของการได้ผลผลิตที่มีคุณภาพจากการใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพด้วยการตัดแต่งกิ่งและซ่อมผล โดยการแสดงข้อมูลเชิงปริมาณของผลผลิต รายได้ และระยะเวลาในการจัดการให้เห็นผลต่างที่ดีกว่า จัดอบรมและศึกษาดูงานในพื้นที่ที่ใช้เทคโนโลยีดังกล่าวให้เห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน ทำให้เกิดการเรียนรู้ ยอมรับและนำไปปรับใช้ได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2559. แหล่งเพาะปลูกจำแนกตามกิจกรรมการเกษตร. แหล่งข้อมูล:

<http://www.farmer.doae.go.th/>. ค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2561.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2560. แหล่งเพาะปลูกจำแนกตามกิจกรรมการเกษตร. แหล่งข้อมูล:

<http://www.farmer.doae.go.th/>. ค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2561.

การุณย์ มะโนใจ. 2560. สถานการณ์ลำไยไทย ความเป็นจริงและทางรอด. แหล่งข้อมูล:

<http://www.technologychaoban.com>. ค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2561.

จอมพล ฤกษ์สุวรรณ. 2560. ความรู้ และการปฏิบัติในการปรับปรุงดินของเกษตรกรในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.

พงศ์ศาสตร์ นาวกรม. 2561. ความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ภาวิณี ศรีทองแท้. 2558. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการปลูกลำไยของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาเศรษฐศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2538. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.

- สันติพงษ์ ศุภกิจเจริญ. 2557. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกกล้วยไข่ของเกษตรกรในจังหวัดกำแพงเพชร. การค้นคว้า
แบบอิสระ ปริญญาเศรษฐศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2560. สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี
2561. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจ
การเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. แหล่งข้อมูล:
http://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/ebook/agri_situation2561.pdf. ค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2561.
- สิน พันธุ์พินิจ. 2554. เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. สำนักพิมพ์ วิทย์พัฒนา, กรุงเทพฯ.